

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

محمد محق

۱۰ اکتوبر ۲۰۲۲

محمد محق

هشتگ "نسل‌کشی هزاره‌ها را بس کنید"، آیا زمان شیوه‌های جدید تغییر فرارسیده است؟

مشارکت گسترده و ملیونی در پخش هشتگ "هزاره‌کشی را بس کنید" در نوع خود پدیده‌ای تازه و منحصر به فرد در مبارزات سیاسی و اجتماعی در افغانستان بود. برای اولین بار عرصه مجازی و حقیقی همزمان به حرکت درآمد و برای خواسته‌های اخلاقی و انسانی هم‌نوا گردید. همبستگی طیف‌های مختلف فراتر از قومیت، زبان، مذهب، صنف، طبقه و دیگر تعلقات، بر محور خواسته‌های مشترک، نشان داد که حتی در جامعه‌ای فروپاشیده، زخمی، و چندپاره مانند افغانستان، امکان رسیدن به نوعی از اجماع وجود دارد. این خبر خوش می‌تواند روحیه ناامیدی از همگرایی را که در این یک سال در میان بسیاری از فعالان و جریان‌ها در حال گسترش و موجب سرخوردگی بوده است، متحول گرداند و به جایش امید و مثبت‌اندیشی را بنشاناند.

در این شکی نیست که هر دوره زمانی امکان‌ها و تنگناهای خاص خود را دارد، و هر نسل بشری با مشکلات و نگرانی‌های خاص خود دست به گریبان است. در دوره جنگ سرد و تقابل دو اردوگاه قدرتمند آن زمان، بحث مبارزه طبقاتی از یک سو و احترام به آزادی‌های اساسی انسان‌ها از دیگر سو تشکیل دهنده اصلی گفت‌وگوهای نیم قرن اخیر قرن بیستم بودند. دیگر خرده‌گفت‌وگوها در حاشیه این دو گفت‌وگو اصلی عرض وجود می‌کردند. بعد از فروپاشی اردوگاه سوسیالیستی و چیرگی گفت‌وگو نولیبرالیسم و گسترش دامنه بازار آزاد، حتی به پایتخت‌های اردوگاه رقیب، پارادایم جدیدی شکل گرفت که از عناصر عمده آن بحث حقوق بشر و دموکراسی بود. همزمان با این، تکنالوجی معلوماتی نیز شرایطی را رقم زد که به آن عصر انفجار اطلاعات می‌گویند و توانست امکان دسترسی انبوه توده‌ها را به داده‌های معلوماتی فراهم آورد که در تاریخ بشر پیشینه نداشت.

صرف نظر از این که حقوق بشر و دموکراسی تا کجا نهادینه شد و این گفتمان با چه افت و خیزهایی همراه بود، ما اکنون در عصری قرار داریم که شهروندان امکان‌های جدیدی برای کنش‌گری یافته‌اند و علی‌رغم تداوم حاکمیت‌های استبدادی و سرکوب‌گر، می‌توانند هم اطلاع‌رسانی کنند، هم موضع‌گیری داشته باشند و هم راه‌هایی برای فشار بر دستگاه‌های قدرت پیدا کنند. آنچه ما تا اکنون موجب ناکامی در این عرصه بود و اجازه نمی‌داد از آن به شیوه‌ای سودمند استفاده شود، غلبه بحث‌هایی بود که با به کارگیری امکان‌های عرصه مجازی در مسیر تفرق و چندقدرت‌گرایی، بر حجم مشکلات می‌افزود.

هشتگ "هزاره‌کشی را بس کنید" نشان داد که اگر داعیه‌ای معطوف به اجماع به میان بیاید و صورت‌بندی داشته باشد که آن را مبنای وفاقی همگانی بگرداند، می‌توان شیوه جدیدی از مبارزه را آغاز کرد که نیروهای گسترده‌ای را بسیج کند، و تأثیرگذاری آن را تا اقصا نقاط جهان بگستراند. اکنون نوبت دیگر گروه‌های سیاسی و اجتماعی است که در شیوه‌های مبارزاتی خود بازنگری کنند. این البته به معنای کم‌اهمیت جلوه دادن شیوه‌های کلاسیک مبارزه، به شمول مبارزه مسلحانه در راه دفاع از حقوق مردم و شهروندان نیست و بلکه هر کدام در جای خود اهمیت دارد، به ویژه در برابر دستگاه‌های مبتنی بر نظامی‌گری در برابر شهروندان؛ اما بدون تلفیق آن‌ها با شیوه‌های جدیدی که متناسب پارادایم جدید و امکانات دنیای دیجیتال است، امید به اثرگذاری آن‌ها به حد اقل خواهد رسید. باید راه‌ها و ابزارهای مبارزه برای حقوق مردم و بازیابی آزادی‌های از دست‌رفته شاهد تحولی کمی و کیفی باشد تا دریچه‌ای به تغییر و تحول گشوده شود.